

MESTNA OBČINA MARIBOR
MEDOBČINSKI URAD ZA VARSTVO OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE

OKOLJSKI DNEVI 2015

»KAM GREDO NAŠA ZDRAVILA «

O POMENU PRAVILNEGA ZBIRANJA IN ODSTRANJEVANJA ODPADNIH ZDRAVIL

POROČILO

Pri aktivnostih so sodelovali:	Nacionalni laboratorij za zdravje okolje in hrano (NLZOH)
	AquaSystems d.o.o.
	Mariborski vodovod d.d.
	Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo
	Javni zdravstveni zavod Mariborske lekarne Maribor (Mariborske lekarne)
	Snaga d.o.o.
	Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)
	Zavod za šolstvo RS
Finančna podpora:	AquaSystems d.o.o.
	Snaga, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d.o.o.
	Nigrad, Komunalno Podjetje, D.D.

UVOD

Okoljske dneve v letu 2015 je Medobčinski urad za varstvo okolja in ohranjanje narave skupaj z zgoraj navedenimi institucijami namenil kampanji ozaveščanja občanov Maribora in širše okolice o pomenu pravilnega zbiranja in odstranjevanja odpadnih zdravil. Aktivnosti so bile izvedene ob Svetovnem dnevu voda (22. marec), Svetovnem dnevu Zemlje (22. april) in v sklopu evropskega tedna zmanjševanja odpadkov (od 21. do 29. novembra). Delavnice pa so na to temo organizirali še NLZOH v maju ter Zavod za šolstvo in NIJZ v oktobru.

SVETOVNI DAN VODA

Aktivnostih so potekale v času od 18. do 23. marca

Letak, plakat

- S pomočjo Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano, Lekarn Maribor in ob sofinanciranju podjetij Aquasystems d.o.o., Nigrad d.d. in Snaga d.o.o., je naš urad izpeljal več aktivnosti v zvezi s pravilnim odstranjevanjem odpadnih zdravil. Izdali smo letak in plakat »Kam gredo naša zdravila?«. Letake v nakladi 10.000 in plakate v nakladi 200 smo razdelili v: osnovne šole, čakalnice zdravstvenih domov in bolnišnic, lekarne ter občine, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz sistema Mariborskega vodovoda. Letake in plakate smo ponatisnili v enaki nakladi ob Svetovnem dnevu Zemlje.

Objave

- Prav tako smo skupaj z NLZOH pripravili članek o nevarnostih, ki jih lahko povzročajo odpadna zdravila v naravnem okolju.
- Članek je bil objavljen v revijah Bogastvo zdravja, Eko dežela in Revija za moje zdravje ter spletni reviji Zdravo.si.

Sodelovanje s študenti – ANKETA: » KAM Z ODPADNIMI ZDRAVILI?«

- Z anketnim vprašalnikom o ravnanju z odpadnimi zdravili, ki je bil pripravljen v NLZOH, so študentje Fakultete za strojništvo Maribor izvedli anketo. Anketirali so 186 prebivalcev Maribora in okolice. Anketa je bila objavljena tudi na spletnih straneh MUVOON in NLZOH. Rezultati ankete so bile predstavljeni na okrogli mizi ob Svetovnem dnevu Zemlje.
- Anketa je pokazala, da imajo vsi anketirani doma na zalogi zdravila, kot so zdravila na recept, zdravila iz proste prodaje in tudi veterinarska zdravila. Kar 61 % vprašanih ima na zalogi zdravila za preventivno zdravljenje in občasno zdravljenje (glavoboli, bolečine...). Pri vprašanju glede količine zdravil, ki jih imajo doma, je 40 % vprašanih navedlo, da imajo od 5 –

10 škatlic. Večina, 83 %, redno spremlja rok trajanja zdravil. Zaskrbljujoče je dejstvo, da kar 50 % vprašanih ni seznanjeno s pravilnim odlaganjem odpadnih zdravil in jih odvržejo med ostale ali biološke odpadke, odplaknejo v stranišču ali zlijejo v odtok. Udeleženci ankete bi želeli biti boljše informirani o pravilnem ravnanju z odpadnimi zdravili. Mediji, ki so jih izbrali za obveščanje, so radio in televizija, lekarne in spletne strani.

Sodelovanje z mediji

- Skupaj s predstavniki Mariborskega vodovoda in NLZOH smo sodelovali v pogovorni oddaji na Radiu Maribor. Govorili smo o kakovosti vode, torej kakšno vodo pijejo Mariborčani, o onesnaženju vode (zdravila, kmetijstvo), o vodi v prihodnosti, zakaj je boljše voda iz pipe kot ustekleničena in podobno.
- Na Radiu Maribor smo prebrali uvodnik v Mariborski feljton o pomenu vode in o skrbi zaradi pojava farmakološko aktivnih snovi – ostankov zdravil v podzemnih vodah.

SVETOVNI DAN ZEMLJE

Okrogla miza, 22. april: »Odgovorno ravnanje z odpadnimi zdravili«

- Ob Svetovnem dnevu zemlje smo organizirali okroglo mizo na temo pravilnega odstranjevanja odpadnih zdravil. Predstavniki Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano, Snage, Študentje fakultete za strojništvo – smer Tehniško varstvo okolja, Lekarne Maribor so predstavili pomen pravilnega odstranjevanja odpadnih zdravil in kaj nepravilno odlaganje predstavlja za okolje. Predstavnik Lekarn Maribor je spregovoril tudi o tem, kako pravilno jemanje zdravil pripomore pri zmanjševanju odpadnih zdravil in s tem tudi pri zmanjševanju stroškov v zvezi z zdravili.
- Na okrogli mizi smo sprejeli zaključke in jih posredovali na Ministrstvo za zdravje (MZ) in hkrati predlagali spremembo zakonodaje glede informiranja občanov na embalaži zdravil, več informacij naj bi občani dobili od farmacevtov in v čakalnicah v ambulantah. V skladu z zaključki smo predlagali:
 - Da se predpisi o ravnanju z odpadnimi zdravili in o lekarniški dejavnosti dopolnijo z določili o nujnem informiranju javnosti v zvezi s pravilnim odstranjevanjem odpadnih zdravil, ki bo narejeno na razumljiv in viden način. Neizvajanje zapisanih določil naj bo tudi sankcionirano, npr. če bi inšpektor ugotovil, da se informiranje ne izvaja.
 - Da se informacijska gradiva o tem, kako ravnati z odpadnimi zdravili (jumbo plakati, letaki in druga vidna navodila) poenotijo, da jih predpiše ministrstvo in so dostopna in razobešena v čakalnicah zdravstvenih domov, bolnišnicah, lekarnah ter na vidnih mestih povsod tam, kjer jih lahko opazi čim več ljudi.
 - Da se z informiranjem o pomenu pravilne uporabe zdravil in odstranjevanju odpadnih zdravil nagovori širšo javnost s pomočjo TV spotov in z mislimi, ki se približajo uporabnikom.
 - Da se predpisi dopolnijo, in sicer tako, da bo »lekarniška« nalepka na škatlici vsebovala poleg roka in količine uporabe še kratko navodilo o pravilnem ravnanju z odpadnimi zdravili. Npr.: »Po preteku roka trajanja odnesite v najbližjo lekarno ali zbirni center.«

EVROPSKI TEDEN ZMANJŠEVANJA ODPADKOV

Aktivnosti so potekale od 21. do 29. novembra

Informiranje občanov o pomenu pravilnega odstranjevanja odpadkov

- V tem tednu smo v sodelovanju z Gimnazijo in srednjo kemijsko šolo Ruše, Mariborske lekarne in zasebnimi lekarnami iz Maribora in okolice pripravili informacije za občane, ki so v času med 24. in 25. novembra 2015 obiskali katero od lekarn. Dijaki, smer farmacevt, so bili ta dva dneva prisotni v lekarnah in so obiskovalce lekarn povprašali o njihovem ravnanju z odpadnimi zdravili in jim povedali več o tej tematiki. Izročili pa so jim tudi letake, ki smo jih v ta namen ponatisnili.

Oddaja odpadnih zdravil

- Podjetje Snaga d.o.o. je imelo med 25. in 26. novembrom 2015 na parkirišču pred Ljudskim vrtom postavljeno premično zbiralnico nevarnih odpadkov za vse občane Maribora, ki bi želeli oddati odpadna zdravila.
- V dveh dneh akcije smo zbrali 55 kg odpadnih zdravil.

OSTALE AKTIVNOSTI

- NLZOH je 28. maja pripravil **Mednarodno delavnico »Zdravila v okolju«**, na kateri so bili predstavljeni rezultati raziskav, raziskovalnih programov, rezultatov okoljskih monitoringov, kemijskih preiskav ter ekotoksikoloških testiranj zdravilnih učinkovin.
- Ministrstvo za zdravje, Zavod za šolstvo in NIJZ so v prostorih Mestne občine Maribor in v sodelovanju z MUVOON v Vetrinjskem dvoru 8. oktobra pripravili **7. Posvet kemijska varnost za vse: »Zdravila v odpadkih – nevarne kemikalije v okolju«**. Na posvetu je bilo učiteljem predstavljena problematika pojavljanja ostankov zdravil v okolju, pravilnega odstranjevanju zdravil, ki so nevarni odpadki, in predstavljeni so bili pristopi k podajanju učnih vsebin na to temo.

ZAKLJUČEK

V sklopu aktivnosti ob okoljskih dnevih smo se dotaknili občutljive teme o pomenu pravilnega odstranjevanja odpadnih zdravil.

- Širšo javnost smo preko medijev, z letaki in plakati informirali o pomenu pravilnega zbiranja in odstranjevanja odpadnih zdravil, kaj so odpadna zdravila, zakaj sodijo odpadna zdravila med nevarne odpadke, kako prispevamo k zmanjševanju odpadnih zdravil in kako ravnamo z odpadnimi zdravili.
- Zajeli smo populacijo od osnovnošolcev do starostnikov.
- S študenti in dijaki smo izpeljali anketo o navadah občanov širše okolice Maribora glede uporabe in odstranjevanja odpadnih zdravil. Na ta način smo študentom in dijakom omogočili, da se s problematiko seznanijo na terenu.
- Omogočili smo strokovno diskusijo o tej temi in z zaključki seznanili Ministrstvo za zdravje.
- Omogočili učiteljem osnovnih šol, da so se seznanili s pristopi podajanja te problematike v šolski praksi.